

СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В статті проаналізовано теоретичні та прикладні проблеми пов'язані з механізмом забезпечення національної моделі корпоративної соціальної відповідальності. На підставі аналізу літературних джерел та даних про становлення корпоративної соціальної відповідальності в розвинутих країнах світу виокремлено складові механізму забезпечення функціонування корпоративної соціальної відповідальності.

The theoretical and practical problems associated with the mechanism of the national model of corporate social responsibility are analyzed. Based on the literature and data on the formation of corporate social responsibility in the developed countries were singled out principles of the functioning of corporate social responsibility.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, соціальна відповідальність, механізм забезпечення функціонування корпоративної соціальної відповідальності.

Вступ. Аналіз робіт присвячених корпоративній соціальній відповідальності (КСВ) свідчить про те, що проблема соціальної відповідальності в тому або іншому ступені була вивчена в значній кількості наукових праць зарубіжних та вітчизняних дослідників: І. Акімова, П. Друкер, Л. Ненсі, А. Торопцева, та інші [1,2,3,4]. Але на думку автора, вище зазначеними авторами недостатньо уваги приділяється дослідженню проблем пов'язаних з формуванням, впровадженням та забезпеченням функціонування механізмів КСВ. Виходячи з того, що у даний час українська економіка має атрибути транзитивного господарювання, на думку автора, виникає нагальна необхідність формування особливих механізмів здійснення корпоративних соціально-відповідальних відносин, які повинні враховувати динамічні зміни гуманітарних складових суспільства.

Постановка задачі. Мета статті полягає в дослідженні та розробці механізму забезпечення функціонування національної моделі КСВ.

Результати дослідження. При формуванні механізму корпоративної соціальної відповідальності в Україні доцільно врахувати досвід функціонування вже існуючих аналогічних механізмів провідних держав світу. Так, японська модель корпоративної відповідальності передбачає соціальну згуртованість на рівні компанії і ділову згуртованість на рівні індустріальної групи. Для неї характерна активна роль держави, управління бізнесом орієнтоване не тільки на одержання прибутку, а й базується на сприйнятті буття

суспільства і навколишнього світу, усвідомленні власної відповідальності перед суспільством, прагненні до прогресу цивілізації в цілому. Соціальна корпоративна відповідальність в Японії передбачає гуманітарну орієнтацію, при якій працівник вважається членом «родини компанії» - компанія підтримує його на всьому життєвому шляху: допомагає в придбанні житла, виділяє фінансову допомогу при народженні дітей, а потім їхньому навчанні, виплачує щедру вихідну допомогу і корпоративну пенсію.

Сучасна Європейська модель соціальної відповідальності орієнтує бізнес на три сфери прояву ініціативи – економіку, зайнятість і навколишнє середовище. Але підприємства не займаються рішенням соціальних проблем населення, а реалізують цю функцію через взаємодію з некомерційними організаціями, державними установами й іншими інститутами цивільного суспільства. Вони реалізують концепцію корпоративного громадянства, у якій бізнес розглядається як осередок цивільного суспільства – зацікавленого учасника системи соціальних відносин. Даний підхід має на увазі економічне обґрунтування соціальних ініціатив і їхню інтеграцію в стратегію розвитку компанії.

Особливістю реалізації американської моделі соціальної відповідальності є слабе державне регулювання цієї сфери. Уряд, зацікавлений у посиленні системи соціального забезпечення, перекладає рішення частини соціальних проблем на місцевий рівень, на некомерційний сектор і бізнес. Місцева влада, позбавивши підтримки на державному рівні, змушена шукати союз з бізнесом для рішення соціальних проблем, тому соціально-відповідальне поведіння компаній сприймається в США практично як категоричний імператив.

Функціонування механізмів корпоративної соціальної відповідальності можливе за умов наявності основи, що їх забезпечує. Ця основа повинна охоплювати найбільш важливі для суб'єкта господарювання сфери діяльності. При цьому, слід зважувати, на загальносуспільну значимість цих сфер та їх схожість як для виробничих, комерційних, фінансових та інших підприємницьких структур. На основі цих вимог у якості складових механізму забезпечення функціонування корпоративної соціальної відповідальності нами виокремлені: *економічна, гуманістична, екологічна, інформаційна, комунікативна, організаційна і правова* складові.

За цільовою орієнтацією, *економічна* складова спрямована на підвищення ефективності діяльності корпорацій і рівня доходів їх працівників, а також збільшення темпів і масштабів утворення валового внутрішнього продукту в державі.

Гуманістичні орієнтири складової механізму забезпечення функціонування корпоративної соціальної відповідальності повинні спрямовувати всю систему корпоративного управління і регулювання корпоративної діяльності на потреби індивідуумів як у самій фірмі (акціонерному товаристві), так і за її межами.

Екологічний аспект у механізмі повинен орієнтувати всю систему на забезпечення екологічної безпеки як на самому підприємстві так і на території навколо нього, при цьому особливу увагу слід звертати на забезпечення

нормальних і безпечних умов роботи персоналу.

Інформаційна складова, повинна створювати умови для: задоволення інформаційних потреб органів управління, надання їм інформації у вигляді документів; формування, розміщення на носіях, змістовне впорядкування, актуалізація та використання інформаційних ресурсів організації; створення і розвиток систем обробки та транспортування інформації; розвиток системи інформаційного забезпечення [5].

Комунікативна складова, забезпечує передавання інформації між індивідуумами у формі обміну ідеями, намірами з використанням технічних засобів щодо передавання інформації.

Організаційне забезпечення передбачає застосування сукупності організаційно-методичних заходів, спрямованих на досягнення координації дій суб'єктів господарювання при функціонуванні корпоративної соціальної відповідальності, воно повинно бути сполучною ланкою між макроекономічною політикою і реальною економікою на мікрорівні. Це найбільш ефективний шлях забезпечення розвитку промисловості і стабілізації виробництва.

Правова складова, включає систему юридичних актів і норм, формально оголошених та закріплених в офіційних документах і підтримуваних силою організаційного примусу, до них відносять централізовані, корпоративні та індивідуальні норми.

Висновки. Таким чином, автором було виділено основні складові механізму КСВ. На думку автора, даний механізм повинен охоплювати суспільно-господарські процеси як на макро-, так і на мікрорівні. Точніше на рівні держави, групи підприємств або окремого суб'єкта господарювання. За таких орієнтирів такий механізм повинен мати дворівневу структуру з особливими сукупностями складових, адекватними до процесів, що перетікають на кожному з цих рівнів.

Перелік посилань

1. Акімова І. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження / І. Акімова, О. Осінкіна, О. Філіпченко, А. Марцінків. – К.: Видавнича компанія «КІТ», 2005. – 41 с
 2. Друкер Питер Ф. Практика менеджмента / Питер Ф. Друкер; пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вільямс», 2002. – 398 с.
 3. Котлер Ф., Ли Н. Корпоративная социальная ответственность. Как сделать как можно больше добра для вашей компании и общества / Филип Котлер, Ненси Ли; пер. с англ. С. Яринич. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с
 4. Торопцева А.Н. Экономический анализ системы менеджмента экологического качества промышленного предприятия: монография / А.Н. Торопцева, Б. И. Герасимов. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006. – 148 с.
 5. Годин В. В. Информационное обеспечение управленческой деятельности / Годин В.В., Корнеев И. К. – М.: Мастерство; Высш. шк., 2001. – 240 с.
-